

SCIENTIA
IUSTITIA

Mojca Zadavec

Pravičnost kot ljubezen

Iskanje bistva pravičnosti
zunaj okvira enakosti

IUS SOFTWARE®

Založba

Ljubljana 2015

Kazalo

Uvod	9
1. Izhodišča	11
1.1. Pravičnost	11
1.1.1. Uvod	11
1.1.2. Izrazi	12
1.1.3. Različne opredelitve	17
1.2. Enakost	26
1.2.1. Opredelitev	26
1.3. Pravičnost in enakost	33
1.3.1. Uvod	33
1.3.2. Različni odnosi	35
1.4. Sklepi	38
2. Pravičnost kot enakost v Aristotelovi partikularni pravičnosti ...	41
2.1. Uvod	41
2.2. Razdeljevalna pravičnost	60
2.2.1. Opredelitev Aristotelovega pojmovanja razdeljevalne pravičnosti	60
2.2.1.1. Izrazi	61
2.2.1.2. Opredelitev	61
2.2.1.2.1. Kdo deli	62
2.2.1.2.2. Komu delimo	63
2.2.1.2.3. Kaj delimo	64
2.2.1.2.4. Kako delimo	70
2.2.2. Razdeljevalna pravičnost v odnosu do formalne pravičnosti	75
2.2.3. Različni kriteriji razdeljevalne pravičnosti	81
2.2.4. Zasluženje – dolg ali darilo?	87

2.3. Korektivna pravičnost	88
2.3.1. Uvod	88
2.3.1.1. Izrazi	89
2.3.2. Korektivna in razdeljevalna pravičnost	92
2.3.3. Korektivna pravičnost in enakost	95
2.3.3.1. Absolutna enakost	97
2.3.3.2. Enakost dobička in izgube	100
2.3.4. Korektivna pravičnost ter delitev na javno in zasebno pravo	104
2.3.4.1. Korektivna pravičnost v civilnem pravu	106
2.3.4.2. Korektivna pravičnost in kaznovanje	115
2.3.4.2.1. Korektivna pravičnost in retributivizem	117
2.3.4.2.2. Restorativna pravičnost	120
2.4. Komutativna pravičnost	122
2.4.1. Uvod	122
2.4.2. Vzajemnost (recipročnost): izraz in pomen	123
2.4.3. Umestitev Aristotelove komutativne pravičnosti	124
2.4.3.1. Vsebinska umestitev	124
2.4.3.2. Umestitev Aristotelove komutativne pravičnosti (razmerje do korektivne in razdeljevalne pravičnosti)	125
2.4.3.2.1. Razmerje med komutativno in korektivno pravičnostjo	126
2.4.3.2.2. Komutativna in razdeljevalna pravičnost	130
2.4.3.2.3. Komutativna pravičnost kot oblika, ki se od razdeljevalne in korektivne pravičnosti razlikuje	132
2.4.4. Iskanje enakosti v komutativni pravičnosti	135
2.4.4.1. Merilo za določanje vrednosti proizvajalcev	136
2.4.4.2. Vloga sorazmernosti oziroma enakosti pri menjavi	138
2.4.5. Preseganje enakosti	144
2.5. Težave razumevanja pravičnosti kot enakosti	151
2.5.1. Povzetek težav razumevanja pravičnosti kot enakosti v Aristotelovih oblikah partikularne pravičnosti	151
2.5.2. Težave razumevanja pravičnosti kot enakosti na splošno	154
2.5.2.1. Problem enakosti kot cilja	154
2.5.2.2. Problem enakosti kot bistveni element pravičnosti	158

2.5.3. Problem intuitivne povezave med pravičnostjo in enakostjo	159
2.5.4. Možnost drugačnega razumevanja Aristotelove pravičnosti v ožjem pomenu	167
2.5.4.1. Aristotel	167
2.5.4.2. Popolne in nepopolne pravice	168
2.5.4.3. Delitev (skupnih) dobrin	172
2.5.5. Sklep ali od enakosti k ljubezni	174
3. Pravičnost kot ljubezen	179
3.1. Ljubezen	179
3.1.1. Uvod	179
3.1.2. Grški izrazi za ljubezen	180
3.1.3. Ljubezni sorodni pojmi	187
3.1.4. Poskus opredelitve pojma ljubezni	191
3.2. Odnos med pravičnostjo in ljubeznijo	192
3.2.1. Razlike	194
3.2.1.1. »Problem« ljubezni kot darila	194
3.2.1.1.1. Odnos do recipročnosti	195
3.2.1.1.1.1. Kaj je recipročnost	195
3.2.1.1.1.2. Ali je pravičnost vedno recipročna	197
3.2.1.1.1.3. Ali je ljubezen vedno nezdružljiva z recipročnostjo	199
3.2.1.1.2. Odnos do dolžnosti	203
3.2.1.1.2.1. Kaj je dolžnost	203
3.2.1.1.2.2. Ali je pravičnost vedno dolžnost	207
3.2.1.1.2.3. Ali je ljubezen vedno nezdružljiva z dolžnostjo	209
3.2.1.1.3. Hvaležnost	212
3.2.1.2. (Ne)pristranskost	214
3.2.2. Združljivost	219
4. Sklep	231
Justice as Love. Searching for Essence of Justice Outside the Frame of Equality (Summary)	239
Literatura in viri	241
Imensko kazalo	259
Stvarno kazalo	267